

edito

In 2015 is het vijftiende jaar geleden dat België een abortuswet kreeg. Vrouwen in ons land verwierven toen, in bepaalde omstandigheden, het recht op een zwangerschapsafbreking met de juiste medische en psychosociale omkadering. Hoewel de wet van 1990 niet de meest verregaande is in vergelijking met sommige andere Europese landen, heeft ze wel tot een stabiel status-quo geleid: er kwam geen beperking van het recht op abortus, maar evenmin een meer verregaande hervorming. Gily Coene en Karen Celis frissen in een zeer leesbare bijdrage nog even ons geheugen op over de lange voorgeschiedenis van de abortuswet en de voor- en tegenstanders ervan – hoe het land op stelten stond, toen koning Boudewijn weigerde de wet te tekenen. Maar ze proberen ook te verklaren waarom het daarna stil werd rond de wet, hoewel zeker niet iedereen er onverdeeld gelukkig mee is.

De volgende bijdrage is minstens even interessant. Daarin heeft Dirk Luyten het over het Sociaal Pact, dat vaak beschouwd wordt als hét basisdocument van de welvaartsstaat. Zowel de wet op de sociale zekerheid, als het naoorlogs sociaal overlegstelsel zijn immers geïnspireerd op het Sociaal Pact. Wij kennen het Pact zoals het is afgedrukt in het *Arbeidsblad* van 1945, nu zeventig jaar geleden. Maar Dirk Luyten vond in het archief van het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO), dat in het Algemeen Rijksarchief wordt bewaard, de eerste, originele tekst van het Sociaal Pact van april 1944.

Zijn bijdrage is om meerdere redenen relevant: de originele tekst van het Sociaal Pact is een historisch document en verdient daarom al zeker onze aandacht. Maar het Sociaal Pact had ook lang een grote actualiteitswaarde. Het is namelijk één van de factoren achter het ontstaan van het naoorlogse

sociaal overleg, en was vaak een referentie in de sociale politiek. Dat de laatste jaren nog amper naar het Pact wordt verwezen, is geen toeval. Het wijst op een keerpunt in ons sociaal overleg, dat steeds meer onder druk staat. Lezen dus, die bijdrage ...

... ook al schrijft Laura van Hasselt in het volgende artikel: 'Eén ding is zeker, qua publieksbereik slaat elk academisch artikel in een historisch tijdschrift een armzalig figuur naast een geschiedenisquiz.' Maar ze relativeert onmiddellijk: 'Natuurlijk is dit een volstrekt oneerlijke vergelijking, aangezien de gemiddelde historische quiz geen enkele wetenschappelijke pretentie heeft'. En toch, uit haar bijdrage blijkt dat een geschiedenisquiz ook meer kan bieden dan alleen oppervlakkig vermaak en dus ook een serieuze vorm van publieksgeschiedenis kan zijn.

Historica en journaliste Tina De Gendt las het boekje *Regendruppels zijn hier veel kleiner. Verhalen van nieuwe Gentenaars*, dat Amsab-ISG dit jaar uitgaf in samenwerking met de Integratiedienst van de Stad Gent. Ze vertelt wat we uit die verhalen kunnen opsteken. Ik citeer haar graag: 'Vertrekkend vanuit ons gedeeld verleden, zijn we onver-

mijdelijk op weg naar een gedeelde toekomst. Hoe die er zal uitzien, wordt voor een groot deel nu bepaald. Hoezeer zijn we bereid om naar elkaar te luisteren en compromissen te sluiten? Welke waarden en normen delen we en op welke punten kunnen we het oneens blijven? Dat zijn de grote vragen die ons in deze fase bezighouden. Persoonlijk denk ik dat we niet open genoeg kunnen staan voor elkaar en elke kans moeten grijpen om van elkaar te leren.'

Sam Biesemans eindigt met nog een verjaardag: een halve eeuw geleden, in 1964, werd de wet goedgekeurd die het statuut van gewetensbezwaren tegen de militaire dienstplicht regelde, een wet die koning Boudewijn wél tekende. Ter gelegenheid van die verjaardag was er begin 2015 een tentoonstelling in het Muntpunt in Brussel, met verschillende affiches van Amsab-ISG. Die tonen we nog eens in dit nummer. Want het erfgoed dat we in Amsab-ISG bewaren, getuigt van het groot engagement van vele mensen in het verre en dichte verleden, maar maakt ook duidelijk dat niets definitief verworven is.

Paule Verbruggen